

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 140/06-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti A. K., Č., zastúpeného advokátom JUDr. M. S., Č., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 952/96 na neverejnom zasadnutí 5. septembra 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 952/96 porušil základné právo A. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 952/96 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. A. K. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je povinný zaplatiť náhradu trov konania A. K. pred Ústavným súdom Slovenskej republiky v sume 6 252,50 Sk (slovom šesťtisíc dvesto päťdesiat dva slovenských korún a päťdesiat halierov) na účet jeho právneho zástupcu, advokáta JUDr. M. S., Č., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením z 10. mája 2006 č. k. III. ÚS 140/06-12 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. K., Č. (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. S., Č., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 952/96.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu uviedol, že sa žalobou z 22. augusta 1996 podanou okresnému súdu domáhal zaplataenia 220 000 Sk s príslušenstvom na základe zmluvy o pôžičke. Okresný súd pojednával vo veci 21. októbra 1996, 11. novembra 1996, 6. decembra 1996, 9. januára 1997, 17. februára 1997, 27. mája 1997, 17. júna 1997 a 1. júla 1997, keď bol vo veci vyhlásený rozsudok. Toto rozhodnutie okresného súdu bolo však uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 1370/97 z 12. marca 1998 zrušené a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd vo veci pojednával 2. decembra 1999 a 10. marca 2000. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva v označenom konaní v dôsledku zbytočných prietáhov spôsobených okresným súdom, ku ktorým podľa jeho názoru dochádzalo najmä v období od posledného pojednávania vo veci 10. marca 2000 až do 18. novembra 2005, keď okresný súd rozhodol o procesnom návrhu podanom ešte 30. novembra 1999. V uvedenom období (viac ako piatich rokoch) bol podľa sťažovateľa okresný súd vo veci neodôvodnene nečinný.

Predmet konania pritom podľa sťažovateľa nemožno považovať za skutkovo alebo právne zložitý.

Na základe tejto argumentácie sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 952/96, aby prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov a aby priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 50 000 Sk a náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 6 252,50 Sk.

V podaní zo 6. júna 2006 doručenom ústavnému súdu 8. júna 2006 sťažovateľ prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu oznámil, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania vo veci samej.

Na základe výzvy ústavného súdu z 1. júna 2006 sa k sťažnosti vyjadril okresný súd v prílohe listu sp. zn. 1 SprS 252/06 z 27. júna 2006, predložiac zároveň ústavnému súdu spis týkajúci sa sťažovateľovej veci vedenej pod sp. zn. 18 C 952/96 a uvedúc, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania vo veci samej. Vo vyjadrení k sťažnosti zo strany zákonnej sudkyne konajúcej v súčasnosti v označenej právnej veci sťažovateľa, na obsah ktorého poukázal predseda okresného súdu v liste sp. zn. 1 SprS 252/06 z 27. júna 2006, sa uvádza: „*K ústavnej sťažnosti navrhovateľov vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2*

Ústavy SR postupom Okresného súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 952/96 podávam nasledovné vyjadrenie:

Na OS v Žiline pôsobím vo funkcii sudkyne od 17. 9. 2004.

Dňa 16. 11. 2004 som dala pokyn doručiť navrhovateľovi výzvu (č. l. 137), aby súdu oznámil, či na návrhu na začatie konania a na podaní zo dňa 30. 11. 1999, ktorým žiadal o pripustenie zmeny návrhu, trvá.

Navrhovateľ podaním doručeným súdu dňa 25. 2. 2005 oznámil, že na návrhu na začatie konania trvá.

Dňa 30. 3. 2005 bolo navrhovateľovi a odporcom podľa ust. § 372k ods. 1 O. s. p. oznámené, že predpokladaný termín pojednávania bude určený tak, aby sa pojednávanie uskutočnilo v IV. štvrtroku roku 2005. Spis mi bol predložený dňa 29. 4. 2005.

Dňa 3. 10. 2005 som dala VSÚ pokyn na vyhotovenie uznesenia o návrhu na pripustenie zmeny návrhu na začatie konania navrhovateľa zo dňa 30. 11. 1999 (č. l. 130).

Uznesenie sp. zn. 18 C 952/96-143 zo dňa 18. 11. 2005 bolo doručené navrhovateľovi 2. 12. 2005, ktorý podal proti uvedenému uzneseniu odvolanie doručené súdu dňa 19. 12. 2005. Krajský súd v Žiline rozhodol o odvolaní navrhovateľa uznesením sp. zn. 23 Co/21/06 zo dňa 28. 2. 2006 tak, že odvolanie odmietol. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 12. 4. 2006.

Dňa 22. 6. 2006 som určila termín pojednávania na deň 27. 10. 2006.“

K vyjadreniu zákonnej sudkyne okresný súd pripojil prehľad úkonov týkajúcich sa celého priebehu označeného konania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu týkajúceho sa posudzovaného konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát ústavného súdu sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe predložených listín a obsahu dotknutého spisu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Žalobou z 22. augusta 1996 doručenou okresnému súdu 26. augusta 1996 sa sťažovateľ domáhal proti žalovanému D. S., Ž. (ďalej aj „žalovaný“), zaplata 220 000 Sk s príslušenstvom z dôvodu omeškania žalovaného s plnením peňažného dlhu zo zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi sťažovateľom a žalovaným 5. mája 1995.

Okresný súd vyzval 4. septembra 1996 sťažovateľa na zaplata súdneho poplatku a žalovanému zaslal rovnopis návrhu, aby sa k nemu vyjadril v lehote 15 dní.

Po zaplata súdneho poplatku bolo 25. septembra 1996 nariadené pojednávanie na 21. október 1996.

Okresný súd pojednával vo veci 21. októbra 1996. Po vypočutí účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na 11. november 1996 za účelom doplnenia dokazovania. Okresný súd pojednával vo veci 11. novembra 1996. Po vypočutí svedka a účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na 6. december 1996. Pojednávanie sa uskutočnilo. Po vypočutí viacerých svedkov bolo pojednávanie odročené na 9. január 1997.

Okresnému súdu bolo 11. decembra 1996 doručené podanie sťažovateľa z 10. decembra 1996, ktorým zmenil (rozšíril) petit žaloby.

Okresný súd pojednával vo veci 9. januára 1997. Na pojednávaní uznesením rozhodol o pripustení zmeny žaloby. Po vypočutí svedkov okresný súd pojednávanie odročil na 17. február 1997. V uvedený deň bolo pojednávanie odročené na 13. marec 1997 bez toho, aby okresný súd pokračoval v dokazovaní, kvôli neúčasti predvolaných svedkov.

Pojednávajúce nariadené na 13. marec 1997 okresný súd odročil na neurčito bez doplnenia dokazovania kvôli neúčasti žalovaného a predvolaného svedka.

Ďalšie pojednávajúce vo veci sa uskutočnilo 27. mája 1997. Po vypočutí účastníkov konania (svedkovia sa na pojednávajúce nedostavili) okresný súd odročil pojednávajúce na 17. jún 1997. V uvedený deň bolo pojednávajúce odročené na 1. júl 1997 bez doplnenia dokazovania pre neúčast' predvolaných svedkov. Na pojednávajúce konanom 1. júla 1997, po doplnení dokazovania vyhlásil okresný súd vo veci rozsudok, v ktorom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 70 000 Sk so 17,4 % úrokom z omeškania od 31. mája 1995 do zaplataenia. Písomné vyhotovenie rozhodnutia zaslal okresný súd právnym zástupcom účastníkov konania 28. júla 1997.

Proti rozsudku okresného súdu č. k. 18 C 952/96-81 z 1. júla 1997 podal sťažovateľ 8. augusta 1997 odvolanie. Okresný súd uznesením z 11. augusta 1997 uložil sťažovateľovi zaplatiť súdny poplatok za odvolanie a zároveň zaslal jeho kópiu žalovanému na vyjadrenie v lehote 7 dní.

Dňa 22. augusta 1997 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovaného proti rozsudku okresného súdu č. k. 18 C 952/96-81 z 1. júla 1997. Okresný súd uznesením z 25. augusta 1997 uložil žalovanému zaplatiť súdny poplatok za odvolanie a zároveň zaslal jeho kópiu sťažovateľovi na vyjadrenie v lehote 5 dní.

Spis bol predložený odvolaciemu súdu - krajskému súdu 12. septembra 1997. Krajský súd uznesením č. k. 5 Co 1370/97-99 z 12. marca 1998 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 18 C 952/96-81 z 1. júla 1997 a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie dospejúc k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa „... je nezrozumiteľné s nedostatkom dôvodov, a preto nepreskúmateľné...“. Spis bol okresnému súdu vrátený 18. mája 1998.

Podaním zo 4. júna 1998 doručeným okresnému súdu v ten istý deň oznámila právna zástupkyňa žalovaného, že ten 22. mája 1998 zomrel. Okresný súd listom zo 16. júna 1998

oznámil uvedenú skutočnosť právnenému zástupcovi sťažovateľa, žiadajúc o vyjadrenie, či sťažovateľ „... trvá na svojom žalobnom návrhu...“. Podaním z 29. júna 1998 doručeným okresnému súdu 1. júla 1998 sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu navrhol prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) s tým, že pohľadávku uplatní ako veriteľ poručiteľa v dedičskom konaní a podľa toho, či bude dedičmi uznaná vykoná ďalší procesný úkon.

Zákonná sudkyňa uložila 3. júla 1998 preveriť stav dedičského konania po žalovanom a 6. júla 1998 ako aj 31. júla 1998 a 6. augusta 1998 žiadala súdnu komisárku v uvedenej veci o oznámenie okruhu jeho dedičov. Okruh dedičov zistil okresný súd (z dedičského spisu nachádzajúceho sa v tom čase na okresnom súde) 13. augusta 1998.

Uznesením č. k. 18 C 952/96-118 z 26. augusta 1998 okresný súd prerušil konanie do právoplatného skončenia dedičského konania po žalovanom vedeného okresným súdom pod sp. zn. D 1114/98. Rozhodnutie o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť 23. septembra 1998.

Stav dedičského konania po žalovanom preverovala zákonná sudkyňa 30. novembra 1998, 28. januára 1999, 9. februára 1999, 15. júna 1999 a 18. augusta 1999. Pokynom súdnej kancelárii zo 6. októbra 1999 nariadila zákonná sudkyňa pripojiť dedičský spis po žalovanom a 12. októbra 1999 nariadila pojednávanie vo veci na 2. december 1999.

Dňa 2. decembra 1999 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa z 30. novembra 1999, v ktorom prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu zmenil petit žaloby. Okresný súd odvolajúc sa na doručenie zmeny žalobného návrhu pojednávanie nariadené na 2. december 1999 odročil na 20. január 2000 bez doplnenia dokazovania. Termín pojednávania bol následne (5. januára 2000) zmenený na 10. marec 2000, no 29. februára 2000 bol aj tento termín zrušený.

Dňa 9. októbra 2000 zaslal okresný súd spis v predmetnej veci Okresnému súdu Čadca (na základe jeho žiadosti z 21. septembra 2000) ku konaniu vedenému pod sp. zn. 13 C 514/00. O vrátenie spisu požiadal okresný súd listom z 15. mája 2001.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne zo 16. novembra 2004 vyzval okresný súd 18. novembra 2004 sťažovateľa, aby oznámil, či trvá na návrhu z 22. augusta 1996 v spojení s podaním z 30. novembra 1999, ktorým navrhol pripustiť jeho zmenu, alebo či berie žalobu späť. Sťažovateľ reagoval podaním z 21. februára 2005 doručeným okresnému súdu 25. februára 2005 uvedúc, že na žalobe trvá. Zároveň upozornil na zbytočné prietahy v predmetnom konaní a neprimeranosť doby prerokovania predmetnej veci.

Okresný súd uznesením č. k. 18 C 952/96-143 z 18. novembra 2005 rozhodol, že nepripúšťa zmenu návrhu v zmysle podania sťažovateľa z 30. novembra 1999. Písomné vyhotovenie uvedeného rozhodnutia zasielal okresný súd účastníkom konania 28. novembra 2005. Listami z 28. novembra 2005 poučil okresný súd účastníkov konania v zmysle § 114, § 115a, § 120 ods. 4 a § 153b OSP a vyzval ich na vyjadrenie, či súhlasia s prerokovaním veci bez nariadenia ústneho pojednávania. Právnym nástupcom žalovaného zaslal kópiu žaloby s výzvou na vyjadrenie.

Sťažovateľ podal 19. decembra 2005 proti uzneseniu okresného súdu č. k. 18 C 952/96-143 z 18. novembra 2005 odvolanie. Spis bol predložený krajskému súdu 12. januára 2006. Krajský súd uznesením č. k. 23 Co 21/06-155 z 28. februára 2006 odvolanie sťažovateľa odmietol ako neprípustné [podľa § 218 ods. 2 písm. c) OSP v spojení s § 202 ods. 3 písm. f) OSP]. Spis bol okresnému súdu vrátený 3. apríla 2006. Okresný súd zasielal rozhodnutie krajského súdu účastníkom konania obratom (4. apríla 2006). Dňa 22. júna 2006 zákonná sudkyňa nariadila pojednávanie vo veci na 27. október 2006.

III.

3.1 Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietahov (...)“.

Ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. III. ÚS 28/03).

Povinnosťou súdov, vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov, v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich vecí v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu, v primeranej dobe (obdobne napr. III. ÚS 111/04, III. ÚS 347/04, III. ÚS 11/05).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

3.2 Predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu je konanie o civilnej žalobe sťažovateľa, ktorou sa proti žalovanému domáha plnenia peňažného záväzku zo zmluvy o pôžičke uzatvorenej podľa § 657 a § 658 Občianskeho zákonníka.

Ústavný súd, prihliadajúc predovšetkým na obsahu súdneho spisu týkajúceho sa posudzovaného konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 18 C 952/96, nezistil žiadne skutočnosti svedčiace o právnej zložitosti predmetnej veci.

Z hľadiska skutkovej stránky boli medzi stranami sporné predovšetkým otázka výšky peňažnej sumy požičanej sťažovateľom žalovanému (v rámci uzatvorenia viacerých zmlúv o pôžičke, niektorých v písomnej forme a niektorých iba neformálnou ústnou dohodou strán) a otázka zaplatenia dlhu žalovaným (k čomu malo dôjsť vo viacerých splátkach, aj sprostredkované prostredníctvom tretích osôb). Na preukázanie svojich tvrdení strany okrem predloženia listinných dôkazov navrhovali vypočutie viacerých svedkov.

Mierou zložitosti a časovej náročnosti dokazovania vyplývajúcej z uvedenej dôkaznej situácie nemožno podľa názoru ústavného súdu rozumne a dostatočne odôvodniť stav posudzovaného konania, ktoré po desiatich rokoch od podania žaloby nie je dosiaľ právoplatne skončené, ak navyše v sporovom konaní znášajú dôkazné bremeno ohľadne vlastných skutkových tvrdení a z neho vyplývajúci dôsledok pre úspech v spore jednotlivé sporové strany.

Dobu predmetného konania nemožno považovať za primeranú ani po zohľadnení skutočnosti, že v súvislosti s úmrtím žalovaného (22. mája 1998) a riešením otázky právneho nástupníctva bolo posudzované konanie (v súlade s návrhom sťažovateľa z 29. júna 1998) viac ako rok prerušené (od 23. septembra 1998, keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie okresného súdu z 26. augusta 1998 o prerušení konania, do 12. októbra 1999, keď okresný súd pokračoval v konaní).

3.3 Pri posúdení správania sa sťažovateľa a jeho právneho zástupcu prihliadal ústavný súd k ustanoveniu § 101 OSP, z ktorého pre účastníka konania vyplýva procesná povinnosť poskytnúť súdu náležitú súčinnosť v záujme zabezpečenia plynulého postupu v konaní.

Pokiaľ ide o túto povinnosť sťažovateľa ako účastníka posudzovaného konania, nezistil ústavný súd žiadnu okolnosť, v dôsledku ktorej by mohlo dôjsť k závažnejšiemu spomaleniu postupu okresného súdu v rámci tohto konania, teda žiadnu právne významnú skutočnosť, ktorú by v rámci posudzovania namietaného porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo možné pričítať na jeho ťarchu.

K predĺženiu posudzovaného konania v období od 19. decembra 2005 do 3. apríla 2006 však prispel postup sťažovateľa, ktorý podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 18. novembra 2005 o neprípustení zmeny návrhu aj napriek tomu, že vzhľadom na predmet a povahu uvedeného procesného rozhodnutia platná právna úprava občianskeho súdneho konania podanie odvolania v danom prípade nepripúšťala [§ 202 ods. 3 písm. f) OSP]. V dôsledku sťažovateľovho postupu sa okresný súd a krajský súd v označenom období nezaoberali vecou samou, ale museli sa vysporiadať so sťažovateľovým podaním [odvolanie bolo krajským súdom odmietnuté pre neprípustnosť podľa § 218 ods. 2 písm. c) OSP]. Na druhej strane ústavný súd konštatuje, že označené skutočnosti týkajúce sa postupu sťažovateľa ovplyvnili celkovú dĺžku posudzovaného konania iba v obmedzenom rozsahu.

3.4 Ústavný súd preto skúmal existenciu namietaných zbytočných prietahov v označenom konaní aj použitím ďalšieho kritéria, ktorým bol postup okresného súdu konajúceho v predmetnej veci.

Podľa § 100 ods. 1 OSP len čo konanie začalo, musí v ňom súd postupovať i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Postup okresného súdu v posudzovanom konaní nesmeroval efektívne a účinne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania. Uznesením krajského súdu č. k. 5 Co 1370/97-99 z 12. marca 1998 bol pôvodný rozsudok okresného súdu v uvedenej veci č. k. 18 C 952/96-81 z 1. júla 1997 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie s tým, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa „... je nezrozumiteľné s nedostatkom dôvodov, a preto nepreskúmateľné...“.

V ďalšom priebehu konania sa v postupe okresného súdu vyskytli obdobia nečinnosti, ktoré nemožno odôvodniť relevantnou právnou prípadne faktickou prekážkou ospravedlňujúcou z hľadiska základného práva účastníka súdneho konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, nečinnosť okresného súdu, a ktoré podstatným spôsobom prispeli k neprimeranej dobe posudzovaného konania.

Ide o obdobie od 2. decembra 1999, keď bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa z 30. novembra 1999, v ktorom prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu zmenil petit žaloby, v dôsledku čoho okresný súd pojednávanie nariadené na 2. december 1999 odročil, do 16. novembra 2004, keď zákonná sudkyňa nariadila súdnej kancelárii vyzvať sťažovateľa, aby oznámil, či trvá na návrhu z 22. augusta 1996 v spojení s podaním z 30. novembra 1999 (spolu takmer päť rokov), ako aj o obdobie od 25. februára 2005, keď bola okresnému súdu doručená odpoveď sťažovateľa na uvedenú výzvu okresného súdu z novembra 2004, do 18. novembra 2005, keď okresný súd o návrhu na pripustenie zmeny žaloby z 30. novembra 1999 rozhodol (viac ako osem mesiacov).

Vzhľadom na označené obdobia nečinnosti okresného súdu v uvedenej veci (spolu približne päť rokov a osem mesiacov), dospel ústavný súd k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy) v danom prípade bolo porušené (bod 1 výroku nálezu).

3.5 Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v ďalšom priebehu posudzovaného konania bez prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy (...) Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zo strany okresného súdu, podľa čl. 127 ods. 2 ústavy tomuto súdu prikázal, aby v ďalšom priebehu posudzovaného konania konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

3.6 Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 50 000 Sk z dôvodu dlhodobého stavu právnej neistoty z negatívnym dopadom na jeho súkromnú sféru v oblasti majetkových práv „... *ekonomickú situáciu*...“.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie práv sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred ich porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať celú sumu požadovanú sťažovateľom 50 000 Sk (bod 3 výroku nálezu). Priznaná suma finančného zadosťučinenia zohľadňuje podľa názoru ústavného súdu nemajetkovú ujmu sťažovateľa v označenom konaní, v ktorom sa domáha zaplatenia väčšej peňažnej pohľadávky s prihliadnutím na celkovú dobu predmetného konania (desať rokov, resp. osem rokov pri zohľadnení období, v ktorých bolo konanie prerušené alebo vo veci konal krajský súd) a na dĺžku zistených období poznačených zbytočnými priet'ahmi, za ktoré nesie zodpovednosť okresný súd (päť rokov a osem mesiacov).

3.7 Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia v uvedenom konaní vo výške 6 252,50 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o požadovanej náhrade trov vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Pri stanovení výšky priznanej náhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal ústavný súd z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 13 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 1 a 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) s tým, že predmet konania pred ústavným súdom o sťažnosti v zmysle čl. 127 ústavy je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením, alebo s hodnotou predmetu sporu, o ktorom sa koná pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 129/03, III. ÚS 11/05).

Podľa § 11 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi (...).

Vychádzajúc z tejto výšky sadzby tarifnej odmeny mohol sťažovateľ požadovať náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie – 10. januára 2006) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vo výške 2 730 Sk (za jeden úkon právnej služby - výška priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005 predstavuje 16 381 Sk) a 2 x 164 Sk režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.). Keďže advokát – právny zástupca sťažovateľa je platcom DPH, táto suma sa zvyšuje o 19 %.

Ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnená náhrada trov konania z hľadiska výšky trov právneho zastúpenia neodporuje platným právnym predpisom, preto v súlade s ustanovením § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celej uplatnenej výške (bod 4 výroku nálezu).

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2006